

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

F25.091

Szerző:

Hely

Cím:

Svábhegy

#1929v

Forrás:

Ujság

Bsp.

1929. VI. 25.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Ol)

SVÁBHEGY

A kővér egyenruhás ember megtörlí a homlokát.

— Négyes szerelvény a tolatóra, szerkocsi a kitérőnél, lassan előre. Fékezők a helyükön?

Indul a Simplon-expressz? Csak a svábhegyi fogaskerekű asztmás mozdonya vesz mély lélegzetet, hogy annyi évtized után ma is pontosan felérkezék az Orgonáson, Lédereren, Adalakon, Városkuton keresztül a végállomásig. Ahol a dolgok közepe van, mint Dos Passos mondotta egy egészen más alkalomból. Ahol van cukrászda, szálloda, még egy cukrászda, egy kocsma, három zenekar játszik, zongorahumoristák baritonja vélekedik egymással és a széllel, amely a Meteorológiai Intézet bulletinje szerint még négy napig tépázza a fákat.

Indul a vonat. Az állomásfőnök felemeli a kezét, a kalauz trombitál, valami rejtelmes magasságból fűttszó válaszol. És végül a mozdony sipja is megeresztli a hangját. Valami legénykedő, fájdalmas-nagy vidámság van az öreges hangjában. A svábhegyi vasut regényeskedvű utasa úgy hallgatja ezt a fűtőt, mint amikor a Népszínház volt Gonosz Pistája a jubileumi ünnepélyén még egyszer előköhinti ötven év bronchitiszén keresztül az emlékeket.

Mert ott áll már a remizben az új bonviván, a sárga, fényes, jól kifésült, modern ruhába öltözött, villamoskocsi. Ott áll, félig nyitott szárnyajtók mögött, már mindenki megnézheti magának. Ráülni még nem szabad, de ez így helyes is. Először csak nézni, lassan-lassan hozzá szokni, aztán ráülni. Ha egyszer a sárga villamos elindul, tárgyalanná lesz ennek a hiradásnak az első négy bekezdése.

Megy a vonat. Itt két-három éve még üres mezőket perzseli a fogas szikrája. Fekete foltok

aludtak a zöld mezőn. Leírásuk helyett utalunk Mikszáth „Az a fekete folt...” című novellájára, amely körülbelül ilyen fekete folttal foglalkozik, csak az nagyobb volt, mert egy akolnak a helyén látszott a jó palócok között, amit egy féltékeny juhász felegetett. Itt nincs szó féltékeny juhászról, de két kecske legel a sin mellett. Fel sem néznek, amikor jön a fogas. Majd felnéznek, amikor a villanykocsi megy majd itt először. Aztán azt is megszokják a kecskék, ahogy a gőzfogaskerekűt viszont az emberek szokták meg.

Ezeknek a fekete foltoknak a helyén itt-ott már fehér foltok látszanak. Kis házak, három-négyszobásak összesen. Idelátszik, hogy muskáltli van az ablakokban, miniatűr virágágy a kis kertben zöld rács mögött. Szinte idelátszik az is, hogy a családfő most két viccet mesél, langyos zuhanyt vesz és utána kiül a verandára újságot olvasni, ha nem fázós természetű. A villatulajdonosok esténként valószínűleg átjárnak egymáshoz sakkozni, amikor már a Jánoshegy felett piros az ég és a Diósárkon felgyujtják az új villanykörtéket.

Az országuton autók szaladnak. Nagy autók egyenruhás sofőrrel; van, aki név szerint ismeri azokat az urakat, akik hátul ülnek a belsejében. Kis autók is jönnek keztyüs urvezetővel, nagyokat ugranak az árkokon. Mert az Istenhegyi-ut első fele gyönyörű, a másikon agyrázkódást kap, akinek nincs tréningje.

Most már csak autók járnak az országuton. Tavasszal sok szekér előtt kaparják a földet a nehéz lovak. Ilyenkor hurcolkodnak a villatulajdonosok és a bérlők. Három-négy-öt ezer pengő egy villa nyári bérlete. Aki az idén fenn akar nyaralni a hegyen, már mind feljött. Sok villának nem akadt lakója. Talán ezek is

a villamost várják. Erről beszélnek legtöbbit a Svábhegyen.

Valaki magyaráz a fogaskerekűn. Az illető szándált visel és tenniszínget. Ebből látni, hogy régi svábhegyi, a nyaralók törzsi diszében, népviseletben, week-end-ünnepelőben. Balra mutat jobbra mutat, mindenhol van mit magyarázni.

— Errefelé lakott Jókai. Arra feljebb, majd megmutatom, arra lakott Eötvös. Kicsit lejjebb, de nem sokkal, viszont Kemény Zsigmond Most ott egy cimbalom van egy filagórián. Nem érdekes? Arra lent, ahová már nem megyünk, ott van az Óra-villa. Hogy miért hívják Óra-villának? Mert egy óra van a villán. Itt volt Görgey főhadiszállása.

— Ezen az uton itt, majdnem a Jánoshegyig, csupa gazdag ember lakik. Erre lefelé fuvarosok laknak és van egy fűszerkereskedés, meg egy kuf. És az iskola és egy garázs. Ezen az uton két gróf lakik. Az egyik mindig a kertben ül egy kisgyerekekkel az ölében, a másikat nem látta még senki.

— És erre ott, nagy erdők jönnek, lélek sem jár bennük. A kirándulók mind leülnek a Normafánál és a városkúti réten, vagy a kukutyini tónál. A gyerekek neveztek így el, kis pocsolva az egész, egy patak folyik át rajta, tehének és házmesterek fürödnek benne. Ez meg itt a szanatórium; ugye olyan, mint egy várkastély?

És erre és arra családfentartók járnak kalap nélkül. Tudják mit jelent az: családfentartó kalap nélkül és szeges bottal?

Azt, hogy itt fujatják ki a széllel magukból az iroda gondjait és a tüdejükből a cigarettát. És hogy estefelé megállnak a Fogpiszkálónál, ahol majdnem olyan szép a kilátás, mint a Jánoshegyen és nézik a várost és nem hiszik el sehogy, hogy ők is odajárnak minden nap temetkezni ezekbe a szürke kis családi sírboltokba az utcák két oldalán.

★

1888-ban Mérő János ügyvéd kezdeményezésére megalakult a Svábhegyi Egyesület. Az egye-

sületnek megalakulásakor Jókai Mór is disztagja volt. Az alakulás negyvenéves jubileumát ünnepelte hétfőn este közel százteritikes bankettel a Svábhegyi Egyesület a szanatórium nagytermében. A banketten megjelentek a többi között Ripka Ferenc főpolgármester, Bódy Tivadar ny. polgármester, a Svábhegyi Egyesület elnöke, Bercsényi Antal főtanácsos, az egyesület igazgatója, Jakab László dr. igazgató-főorvos, az egyesület ház-nagya, Lamotte Károly, Némethy Béla tanácsnokok, Csordás Elemér dr. tisztifőorvos, Szécsi Ernő dr. főorvoshelyettes, Maidinger Vilmos és Dollinger Gyula dr. egyetemi tanárok, Antalffy Andor miniszteri tanácsos, Forbáth Imre egyetemi tanár, Krompaszky Miksa dr. főigazgató és

még mások. A vacsora végeztével Bódy Tivadar mondott felköszöntőt.

— Akik összejöttünk, valamennyien rajongói vagyunk ennek a kedves helynek, melyet néhai Döbrentey Gábor méltán nevezett Isten hegyének. Nekünk az a célunk, hogy ezt az Istenáldotta helyet minél szebbé tegyük és történelmi hagyományait, amelyek Mátyás király vadászatával kezdődnek, megőrizzük.

Ripka Ferenc ezt mondotta:

— A Svábhegy Budapest oxigéntartálya. Száz évvel ezelőtt nagy járvány volt Budapesten s a budapesti polgárok a Svábhegyre menekültek egészséget keresni. Ma is ezért zarándokolnak ide.

Végül Siklóssy László dr. «Svábhegy» című diszkötéses munkáját osztották szét a bankett résztvevői között, amelyet a „Svábhegyi nyaralás százesztendő, a Svábhegyi Egyesület alakításának negyvenesztendő emlékére” adott ki a Svábhegyi Egyesület.